

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 241/09-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť T. V., H., toho času vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. J. G., T., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky konaním a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Tpo 19/2009 zo 16. marca 2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť T. V. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. apríla 2009 doručená sťažnosť T. V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy konaním a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Tpo 19/2009 zo 16. marca 2009 (ďalej len „krajský súd“ a „uznesenie krajského súdu“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol: „Sťažovateľ je vo väzbe, do ktorej bol vzatý uznesením Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 2. 2. 2009 č. k. Tp 1612/09 z dôvodu uvedeného v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Tpo 19/2009 dňa 16. 3. 2009 bola sťažovateľovi zamietnutá sťažnosť proti vyššie uvedenému rozhodnutiu o vzatí do väzby...

Pri rozhodovaní o väzbe bolo zásadným spôsobom porušené sťažovateľovo právo na obhajobu tým, že jeho obhajca nebol žiadnym spôsobom vyzoomený o termíne výsluchu sťažovateľa pred sudcom pre prípravné konanie, ktorý rozhodoval o väzbe.

Krajský súd v Bratislave sa s námietkou v tomto smere vysporiadal tvrdením, že z obsahu spisu je zrejmé, že napriek snahe súdu sa nepodarilo skontaktovať pred výsluchom s obhajcom sťažovateľa.

Toto tvrdenie nie je ničím podložené a sťažovateľ ho považuje za nepravdivé.

Napríklad aj vyšetrovateľovi sa podarilo skontaktovať s obhajcom sťažovateľa vždy, dokonca aj mimo pracovných dní a súdu sa to údajne nepodarilo v pracovnom dni.

Z prvostupňového súdu obhajca sťažovateľa nebol kontaktovaný ani telefonicky a ani faxom.

Z formálnej správy prvostupňového súdu nevyplýva z akého čísla sa súd pokúsil nakontaktovať na obhajcu a na aké jeho telefónne číslo. Z čoho odvolací súd usúdil, že správa prvostupňového súdu je pravdivá, nie je možné zistiť...

Sudca pre prípravné konanie neskúmal zákonnosť dôkazov, na základe ktorých bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie, čo je z pohľadu proporcionality väzby vo vzťahu k právu na osobnú slobodu dôležité.

Obvinenie v danej veci bolo sťažovateľovi vznesené na základe nezákonne zaobstaraných dôkazov z čoho následne logicky vyplýva aj nezákonnosť samotného vzneseného obvinenia a z toho vyplývajúceho nezákonného trestného stíhania a väzby...

Z napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľ bol so súhlasom prokurátora podrobený osobnej prehliadke (zrejme podľa § 99 ods. 3 Tr. por. s poukazom na ustanovenie § 102 ods. 1 Tr. por.).

Podľa ustanovenia § 99 ods. 3 Tr. por. možno osobnú prehliadku vykonať, ak je dôvodné podozrenie, že niekto má pri sebe vec dôležitú pre trestné konanie.

Takéto podozrenie zo strany policajtov tu nebolo, išlo o bežnú kontrolu vozidla, ktorá nevyvoláva automaticky vznik dôvodného podozrenia, že kontrolovaný má u seba vec dôležitú pre trestné konanie, naviac, keď policajti nevedeli ani o akú vec ide a čo majú hľadať a nemohli ma preto ani na dobrovoľné vydanie takejto veci podľa § 104 ods. 1 Tr. por. vyzvať.

V danej veci sa v uznesení o vznesení obvinenia uvádza, že policajti mali na výkon osobnej prehliadky súhlas prokurátora.

Podľa § 102 ods. 1 Tr. por. osobnú prehliadku je oprávnený nariadiť pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní prokurátor alebo s jeho súhlasom policajt.

Vo veci sťažovateľa nikto nariadenie na vykonanie osobnej prehliadky sťažovateľovi neukázal, čo je v rozpore so všeobecným princípom, že štátne orgány vykonávajú svoju vôľu zásadne písomne a v priamom rozpore s ustanovením § 181 ods. 1 Tr. por.

Taktiež počas zásahu proti sťažovateľovi nikto nežiadal o súhlas prokurátora.

Nie je ani jasné, aký súhlas prokurátor mohol udeliť, keď policajti nevedeli, čo hľadajú, akú vec dôležitú pre trestné konanie a nemali o čom podať odôvodnenú informáciu prokurátorovi.

Taktiež výkonom osobnej prehliadky policajti ponížili ľudskú dôstojnosť sťažovateľa, keď ho vyzliekli prakticky donaha na ulici a v prítomnosti osoby ženského pohlavia.

Takto sa osobná prehliadka nemôže vykonať.

Policajt, ktorý prehliadku vykonal do dnešného dňa nevydal sťažovateľovi písomné potvrdenie o výsledku úkonu alebo rovnopisu zápisnice o prehliadke, čím tiež porušil zákon...

Podľa názoru sťažovateľa porušil Krajský súd v Bratislave pri rozhodovaní o väzbe článok 50 ods. 3 a článok 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky.“

3. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil:

„Konaním a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Tpo 19/2009 zo dňa 16. 3. 2009 o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II. zo dňa 2. 2. 2009 č. k. Tp 1612/09 došlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a k porušeniu ústavného práva sťažovateľa na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Tpo 19/2009 zo dňa 16. 3. 2009 sa zrušuje a vec sa tomuto súdu vracia, aby ju znovu prerokoval a rozhodol. “

Zároveň sťažovateľ uplatnil požiadavku na náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa na neverejnom zasadnutí senátu, a keďže pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že táto je zjavne neopodstatnená, rozhodol o jej odmietnutí.

6. Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Pod ústavnosťou v najužšom zmysle treba rozumieť dodržiavanie ústavy všetkými orgánmi verejnej moci, ale aj právnickými osobami a fyzickými osobami. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, vrátane Trestného poriadku. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

7. Podstata námietok sťažovateľa, ktoré majú preukázať porušenie jeho práv, spočíva teda v tom, že:

- sudca pre prípravné konanie pred výsluchom sťažovateľa v súvislosti s rozhodovaním o jeho vzatí do väzby nekontaktoval jeho obhajcu ani ho žiadnym spôsobom nevyrozumel o termíne výsluchu, v čom vidí sťažovateľ porušenie svojho práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a
- sudca pre prípravné konanie neskúmal zákonnosť dôkazov, na základe ktorých bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie, pričom poukazuje najmä na nezákonnosť vykonania jeho osobnej prehliadky, z čoho následne vyvodzuje nezákonnosť jeho väzby.

8. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) odôvodnil uznesenie o vzatí sťažovateľa do väzby sp. zn. Tp 1612/09 z 2. februára 2009 takto: „*Citovaným uznesením vyšetrovateľa OR PZ Bratislava II, ÚJKP pod čís.: ORP-180/OVK-B2-2009 zo dňa 31. 1. 2009 bolo začaté trestné stíhanie obvineného pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania alebo obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. d) Tr. zák., pretože dňa 31. 01. 2009 v čase o 04.45 hod. v B. na križovatke ulíc..., po tom čo bol kontrolovaný príslušníkmi PMJ KR PZ B. bol so súhlasom prokurátora Okresnej prokuratúry B. podrobený osobnej prehliadke,*

pri ktorej mu bol odobratý spod teplákov plastový obal - tuba od vitamínov... v ktorom sa nachádzalo plastové vrečko s obsahom neznámeho hnedastého prášku, 1 ks zatavená injekčná striekačka s obsahom neznámeho bieleho prášku, 1 ks skladačka s obsahom neznámeho bieleho prášku a skladačka s neznámym hnedým práškom, pričom predbežným výsledkom skúmania KEU PZ odvetvia kriminalistickej toxikológie zo dňa 31. 01. 2009 bolo zistené, že v predloženom plastovom vrečku sa nachádza heroín s prímесou kofeínu a paracetamolu s hmotnosťou 25,675 g a s priemernou koncentraciou účinnej látky 13,6 % hmotnostných heroínu, obsahujúcej 3 492 mg absolútneho heroínu čo zodpovedá 175-349 obvykle jednorazovým dávkam drogy, v predloženej 1 ks papierovej skladačke sa nachádzal heroín s prímесou kofeínu a paracetamolu s hmotnosťou 395 mg a s priemernou koncentraciou účinnej látky 10,7 % hmotnostných heroínu obsahujúce 42 mg absolútneho heroínu čo zodpovedá 2-4 obvykle jednorazovým dávkam drogy, ďalej na digitálnej váhe a kalkulačke zaistenej u T. V. bola zistená prítomnosť stôp heroínu a metamfetamínu a ďalej na predloženom stere z rúk T. V. bola zistená prítomnosť stôp heroínu, pričom heroín (diacetylmorfín) je zaradený v zmysle zákona NR SR č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov do I. skupiny omamných látok a metanfetamín je zaradený v zmysle zákona NR SR č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov do II. skupiny omamných látok.

Obvinený V. bol políciou zadržaný 31. 1. 2009 o 04.45 hod. Po vypočutí obvineného Okresný prokurátor B. dňa 1. 2. 2009 o 20,35 hod. podal sudcovi pre prípravné konanie OS Bratislava II návrh na vzatie obvineného do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Zo spisového materiálu vyplýva, že obvinený je dôvodne podozrivý zo spáchania skutku kedy mal u seba veľké množstvo drogy a to 177 až 353 dávok drogy. Pred sudcom obvinený uviedol, že využíva svoje právo odmietnuť vypovedať.

Zo spisu vyplýva, že obvinený V. bol v minulosti viackrát odsúdený a to i za trestnú činnosť v súvislosti s prechovávaním drog. Bolo mu uložené aj protitoxikomanické liečenie ústavnou formou. V roku 2003 proti jeho osobe bolo začaté trestné stíhanie u OR PZ P. pre trestný čin podľa § 187 ods. 1 Tr. zák. Napokon zaistené veľké množstvo drogy a veci ktoré sa u neho našli, teda digitálna váha a kalkulačka, ktoré niesli známky po drogách

odôvodňujú predpoklad, že tieto drogy nemal iba pre svoju potrebu, ale tuto chcel ďalej predávať a pokračovať tak v páchaní trestnej činnosti. Sudca pre prípravné konanie zistil, že doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody pre podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti.“

9. Proti uzneseniu okresného súdu o vzatí do väzby podal sťažovateľ sťažnosť (odôvodnenú v podstate rovnako ako sťažnosť podanú na ústavnom súde), o ktorej rozhodol krajský súd tak, že ju zamietol. V odôvodnení uznesenia krajský súd poukázal na dôvody sťažnosti, uznesenie o vznesení obvinenia, priebeh konania o vzatí do väzby pred sudcom pre prípravné konanie, citoval zákonné ustanovenia o väzbe a ďalej uviedol: „*Krajský súd z obsahu predloženého spisového materiálu zistil, že formálne podmienky (existencia uznesenia o vznesení obvinenia) väzby, ktoré sú predpokladom rozhodnutia o vzatí obvineného do väzby sú splnené. Rovnako sú splnené aj podmienky materiálne, keďže v súčasnom štádiu trestného konania existujú dôvody na podozrenie, že obvinený mal spáchať skutok, pre ktorý bolo obvinenie vznesené. Výsledky dokazovania nerozptýlili podozrenie o spáchaní zločinu.*

Pokiaľ ide o námietky vznesené k postupu vyšetrovateľa pri zabezpečovaní dôkazov, ktoré mali predchádzať vzneseniu obvinenia tak, ako sú namietané v sťažnosti, je potrebné uviesť, že v tomto štádiu konania sa odvolací súd môže zaoberať len dôvodnosťou vznesenia obvinenia, pričom vychádza z obsahu predloženého spisového materiálu. Námietky vedúce k vykonávaniu vyšetrovania môže obvinený a jeho obhajca adresovať prokuratúre, ktorá vyšetrovanie vo veci dozoruje v zmysle Trestného poriadku...

O dôvodnosti vzneseného obvinenia svedčí výpoveď svedka R. K., ako aj listinné dôkazy. Je teda nesporné, že z dôkazov, ktoré sa doposiaľ v spise nachádzajú vyplýva, že obvinený je dôvodne podozrivý z trestnej činnosti. Dôvodné podozrenie predpokladá existenciu faktov alebo informácií, ktoré by objektívnemu pozorovateľovi umožnili úsudok o tom, že konkrétna osoba mala spáchať trestný čin, pričom jeho dôvodnosť závisí vždy od všetkých okolností každého prípadu.

V súvislosti s trestným stíhaním bol obvinený vzatý do väzby. Podľa názoru odvolacieho súdu, sudca pre prípravné konanie postupoval správne, keď za dôvody väzby ustálil existenciu tzv. preventívnej väzby [§ 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.]. U obvineného hrozí dôvodná obava, že by po prepustení na slobodu pokračoval v trestnej činnosti. Obvinený má sklony k páchaniu trestnej činnosti, a už v minulosti sa dostal do rozporu so zákonom v súvislosti s prechovávaním drog.

Pokiaľ ide o námietku obvineného, že bolo porušené jeho právo na obhajobu, táto nie je dôvodná. Z obsahu spisu je zrejmé, že napriek snahe súdu sa nepodarilo pred výsluchom skontaktovať s jeho obhajcom.

Keďže krajský súd nezistil žiadne dôvody pre zmenu prvostupňového uznesenia, sťažnosť obvineného ako nedôvodnú v zmysle § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietol.“

III.

10. Ústavný súd ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti zaslal sťažnosť okresnému súdu a krajskému súdu a požiadal ich o vyjadrenie k podstatným sťažnostným námietkam, ktorými sťažovateľ odôvodňuje porušenie svojich práv. Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení z 23. júla 2009 v relevantnej časti uviedla: „Sťažovateľ po vzatí do väzby namietal porušenie jeho práva na obhajobu s tým, že jeho obhajca nebol vyrozumený o termíne výsluchu a nemohol sa tohto zúčastniť, čo nie je pravdivé tvrdenie. Zo spisového materiálu vyplýva, že si túto povinnosť sudca pre prípravné konanie splnil, v spise je založený úradný záznam zo dňa 02. 02. 2009 o vykonaní telefonického spojenia o 08.15. hod. s obhajcom obvineného JUDr. G. na tel. čís.:... (tel. číslo z internetového zoznamu advokátov), pričom sa nepodarilo s obhajcom na tomto telefónnom čísle spojiť. Odvolací súd mal k dispozícii spisový materiál a vedel tak posúdiť postup sudcu pre prípravné konanie, čo uviedol aj vo svojom rozhodnutí.

Sťažovateľ ďalej namieta, že sudca pre prípravné konanie sa nezaoberal dôkazmi a zákonnosťou dôkazov. Z podrobného rozhodnutia sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava II sp. zn. Tp 1612/09 ako i z rozhodnutia Krajského súdu Bratislava č. k. 5 Tpo 19/09 je zrejmé, aké zákonné dôvody viedli súd k rozhodnutiu o vzatí obvineného do väzby. Policajti vykonali osobnú prehliadku obvineného po súhlase prokurátora, pričom

boli u sťažovateľa zaistené drogy – heroín v množstve 175 – 349 jednotlivých dávok. Rozhodovanie o väzbe nie je rozhodovaním o vine a treste, pričom podmienky a dôvody väzby sú v rozhodnutiach súdu presne uvedené a odôvodnené.

V ďalšom sťažovateľ napokon namieta, že policajti vykonali u neho osobnú prehliadku, pričom mu neukázali žiadne rozhodnutie o povolení prehliadky a realizovali osobnú prehliadku spôsobom, ktorý ponížil jeho ľudskú dôstojnosť. Toto neprislúcha posudzovať súdu, pretože tieto úkony preveruje prokuratúra...

Napokon dovolanie, ktoré podal obhajca v predmetnej veci na Najvyšší súd Slovenskej republiky bolo v konaní pod č. k. 5 Tdo 22/2009 Najvyšším súdom Slovenskej republiky 04. 06. 2009 odmietnuté.“

11. Predsedníčka krajského súdu vo vyjadrení z 24. júla 2009 v relevantnej časti uviedla: „Predmetná výzva a sťažnosť bola predložená dňa 10. 07. 2009 na vyjadrenie predsedníčke senátu, ktorá sa k veci vyjadrila listom, doručeným dňa 16. 07. 2009...

Vo vyjadrení predsedníčka senátu uviedla, že z dôvodov uznesenia vyplýva, pokiaľ ide o námietku obvineného, že bolo porušené jeho právo na obhajobu, táto nie je dôvodná.

Z obsahu trestného spisu je zrejmé, že napriek snahe súdu, sa nepodarilo pred výsluchom skontaktovať s jeho obhajcom.“ V ďalšom predsedníčka krajského súdu v podstate prebrala dôvody uvádzané v sťažnosťou napadnutom uznesení krajského súdu.

IV.

12. K námietke sťažovateľa o porušení jeho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy tým, že sudca pre prípravné konanie pred výsluchom sťažovateľa v súvislosti s rozhodovaním o jeho vzatí do väzby nekontaktoval jeho obhajcu ani ho žiadnym spôsobom nevyrozumel o termíne výsluchu, ústavný súd uvádza.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku pred rozhodnutím o väzbe musí byť obvinený vypočutý, pričom o čase a mieste výsluchu sa vhodným spôsobom upovedomí prokurátor, obvinený a jeho obhajca, ak je dosiahnuteľný.

Zákon teda ukladá sudcovi pre prípravné konanie povinnosť upovedomiť o čase a mieste výsluchu obvineného pred rozhodnutím o jeho väzbe aj jeho obhajcu. Túto povinnosť však zákon zároveň viaže na skutočnosť, že obhajca je reálne dosiahnuteľný. Ak však obhajca nie je zastihnuteľný, a teda nemohol byť a ani nebol upovedomený o čase a mieste výsluchu obvineného, nie je to zákonnou prekážkou, aby sudca pre prípravné konanie obvineného vypočul a rozhodol o väzbe. Bezvýnimochnosť upovedomenia obhajcu o výsluchu obvineného pred rozhodnutím o jeho vzatí do väzby nemožno objektívne požadovať už aj vzhľadom na krátke lehoty, ktoré v súvislosti s rozhodovaním o vzatí zadržaného do väzby ustanovuje ústava (čl. 17 ods. 3) a Trestný poriadok (§ 87 ods. 2). Obvyklým spôsobom upovedomovania obhajcu o výsluchu pred rozhodnutím o väzbe je telefonický kontakt, ktorý najlepšie umožňuje zachovať ústavné a zákonné lehoty na rozhodnutie. Písomný kontakt s poštovým doručovaním je pre krátkosť času v podstate nerealizovateľný. Problém, ktorý v tejto súvislosti môže nastať, je preukázanie, či sudca pre prípravné konanie vykonal úkon smerujúci k upovedomeniu obhajcu o termíne výsluchu.

13. Krajský súd v uznesení zo 16. marca 2009 k tejto námietke sťažovateľa uviedol, že nie je dôvodná, pretože z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že napriek snahe súdu sa nepodarilo pred výsluchom skontaktovať s jeho obhajcom. Tento záver potvrdila aj predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti, kde uviedla, že v spise sa nachádza úradný záznam, z ktorého vyplýva, že sudca pre prípravné konanie sa 2. februára 2009 o 8.15 h pokúšal telefonicky spojiť s obhajcom sťažovateľa na telefónnom čísle, ktoré je pri jeho mene vedené na internetovej stránke..., pričom sa nepodarilo spojenie nadviazať. Vychádzajúc z uznesenia krajského súdu a vyjadrenia predsedníčky okresného súdu ústavný súd nemal dôvod pochybovať o pravdivosti ich tvrdení, že sudca pre prípravné konanie sa bezúspešne pokúsil upovedomiť obhajcu sťažovateľa o jeho výsluchu.

Je zrejmé, že v stave, keď ide o tvrdenie krajského súdu a predsedníčky okresného súdu proti tvrdeniu sťažovateľa, tento rozpor možno odstrániť iba dokazovaním smerujúcim k zisteniu prichádzajúcich a odchádzajúcich hovorov z príslušných telefónnych liniek. Takéto dokazovanie však sťažovateľ nenavrhol (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), a navyše pre rozhodnutie ústavného súdu ani nebolo potrebné. Ani prípadný záver, že sudca pre prípravné konanie neupovedomil obhajcu o čase a mieste výsluchu pred rozhodnutím o vzatí obvineného do väzby (čo nepovažoval ústavný súd za preukázané), totiž nemôže viesť sám osebe k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy. Obsah práva na obhajobu v rámci parciálnej časti trestného konania, a to v rámci konania o vzatí väzby v prípravnom konaní, je daný aj predmetom tohto konania a nemožno ho absolutizovať. Sťažovateľovi bolo poskytnuté právo na obhajobu tak, že bol vypočutý pred sudcom pre prípravné konanie, pričom využil svoje ústavné právo (čl. 50 ods. 4 ústavy) a vypovedať odmietol, čo tiež možno považovať za formu obhajoby. Následne mohol svoju obhajobu vo vzťahu k rozhodovaniu o vzatí do väzby účinne predniesť v sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby, čo aj prostredníctvom svojho obhajcu učinil. Skutočnosť, že jeho obhajoba (v podstate len procesná) nebola konajúcimi súdmi v tomto štádiu trestného konania akceptovaná, preto nemôže viesť k záveru o porušení jeho práva na obhajobu v procese rozhodovania o vzatí do väzby.

14. K námietke sťažovateľa, že sudca pre prípravné konanie neskúmal zákonnosť dôkazov, na základe ktorých bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie, pričom poukazuje najmä na nezákonnosť vykonania jeho osobnej prehliadky, ústavný súd uvádza:

Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Posudzovanie zákonnosti v procese získavania a zabezpečovania dôkazov je predovšetkým úlohou všeobecného súdu v rámci konania o obžalobe, pričom nezákonne

získaný dôkaz je smerom k preukázaniu viny obvineného procesne nepoužiteľný. Pokiaľ ide o rozhodovanie o vzatí do väzby, povinnosťou sudcu pre prípravné konanie je skúmať, či boli splnené formálne podmienky väzby (existencia uznesenia o vznesení obvinenia podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku), ktoré sú predpokladom rozhodnutia o vzatí obvineného do väzby. Rovnako skúma aj podmienky materiálne, teda či doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok bol spáchaný, má znaky trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený. Tým vlastne skúma aj dôvodnosť samotného obvinenia, ktoré možno vzniesť len, ak je dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba (§ 206 ods. 1 Trestného poriadku). Ďalšou materiálnou podmienkou pre vzatie do väzby je existencia konkrétneho väzobného dôvodu.

Odôvodnenie uznesenia okresného súdu o vzatí do väzby, ako aj uznesenia krajského súdu o zamietnutí sťažnosti umožňujú ústavnému súdu urobiť záver, že všeobecné súdy sa náležite vysporiadali s formálnymi a materiálnymi dôvodmi väzby sťažovateľa, presvedčivým spôsobom ich preukázali a zdôvodnili, a preto spĺňajú zákonné požiadavky na odôvodnenie uznesenia o vzatí do väzby, resp. o sťažnosti proti nemu (§ 176 ods. 1 a 2 v spojení s § 71 ods. 1 Trestného poriadku). Ústavný súd z napadnutého uznesenia krajského súdu a jeho postupu nezistil nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu.

Krajský súd právne uzavrel, že pokiaľ ide o námietky vznesené k postupu vyšetrovateľa pri zabezpečovaní dôkazov, ktoré mali predchádzať vzneseniu obvinenia, tak je potrebné uviesť, že v tomto štádiu konania sa odvolací súd (správne sťažnostný súd, pozn.) môže zaoberať len dôvodnosťou vznesenia obvinenia, pričom vychádza z obsahu predloženého spisového materiálu. Námietky vedúce k vykonávaniu vyšetrovania môže obvinený a jeho obhajca adresovať prokuratúre, ktorá vyšetrovanie vo veci dozoruje v zmysle Trestného poriadku (§ 230). O dôvodnosti vzneseného obvinenia voči sťažovateľovi podľa krajského súdu svedčí aj výpoveď svedka R. K., ako aj listinné dôkazy. Podľa krajského súdu je teda nesporné, že z dôkazov, ktoré sa dosiaľ v spise nachádzajú, vyplýva, že obvinený je dôvodne podozrivý z trestnej činnosti a sú u neho dané aj dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (preventívna väzba).

Ústavný súd k námietke sťažovateľa o nezákonnosti v procese získavania dôkazov osobnou prehliadkou len dodáva, že posudzovanie jej zákonnosti bude posudzované a hodnotené súdom rozhodujúcim o vine a treste (samozrejme len v prípade, ak prokurátor podá obžalobu), ktorého právomoc na ochranu práv sťažovateľa v zásade predchádza právomoc ústavného súdu.

15. Právo na osobnú slobodu garantované ústavou zaujíma v hierarchii základných práv a slobôd popredné miesto. Pod osobnou slobodou sa rozumie voľný, ničím neobmedzený pohyb človeka, ktorý sa môže podľa vlastného rozhodnutia zdržiavať na určitom mieste alebo slobodne z tohto miesta odísť (III. ÚS 204/02). Každé pozbavenie osobnej slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený osobnej slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, ale aj II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07). Väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (mutatis mutandis III. ÚS 26/01). Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03). Rovnako ústavný súd uviedol (dokonca v inej veci toho istého sťažovateľa – I. ÚS 70/08), že pre posúdenie zákonnosti väzby v jednotlivých štádiách trestného konania má zásadný význam aj charakter a závažnosť trestnej činnosti [v prípade sťažovateľa ide o obvinenie zo zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. d) Trestného zákona].

Vychádzajúc z týchto základných princíпов ústavný súd posúdil sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho práva na osobnú slobodu. Z už uvedených dôvodov dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ bol vzatý do väzby z dôvodov

a spôsobom ustanoveným zákonom a na základe rozhodnutia súdu, a preto uzatvára, že právo sťažovateľa na osobnú slobodu uznesením krajského súdu porušené byť nemohlo.

16. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07). Z už uvedených dôvodov preto ústavný súd odmietol sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú už pri jej predbežnom prerokovaní na neverejnom zasadnutí senátu. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa, ktoré sú viazané na to, že by sťažnosti bolo vyhovievané (návrh na zrušenie uznesenia krajského súdu, náhrada trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2009